

Adli Muhasebe

C.Serkan KUMDAKCI

S.M.Mali Müşavir – Bağımsız Denetçi

CSK DENETİM
Mali Müşavirlik

Muhasebe ve denetim mesleği için yeni bir alan olan ve hukuk, psikoloji, suç bilimi, yazı bilimi gibi pek çok bilim dalı ile yakın ilişkisi olan Adli Muhasebe ülkemizde yeterince tanınmamaktadır.

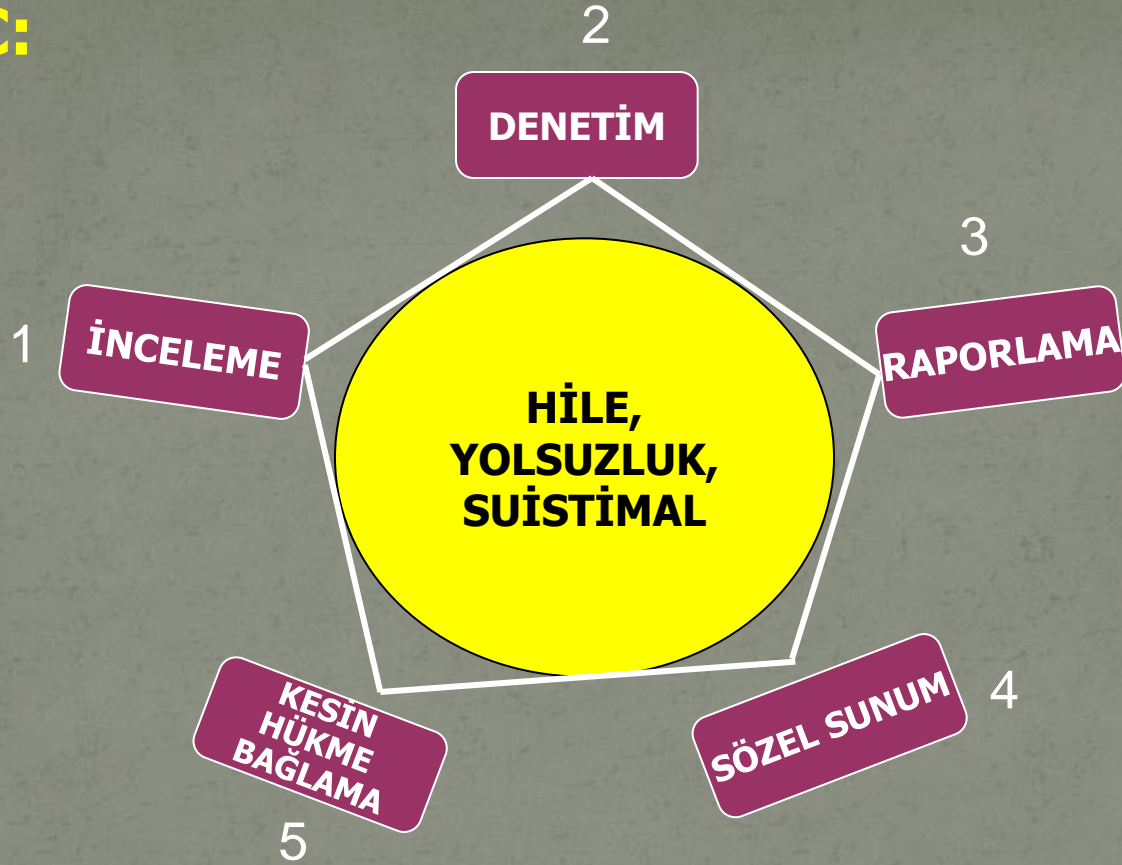
Adli Muhasebe Tanımı

- Standart bir tanımı olmamakla beraber bize göre Adli muhasebe adli mercilere intikal etmiş veya edecek olan muhasebesel boyutu ağırlıklı olan hukuki ihtilafların çözümünü kendine has yöntem ve tekniklerle gerçekleştiren bir bilim dalıdır. Adli muhasebe bilimi ile uğraşan kişilere Adli Muhasebeci yada Adli Müşavir denilir. Serbest Adli Müşavirler görevleri ile ilgili araştırmalarda kendilerini hakim, savcı veya avukat yerine koyamazlar. Tarafsızlık esastır.

Adli Muhasebecilik yada Adli Müşavirlik mesleğinin Türkiye'de bir meslek olarak kabul edilebilmesi için üç temel şart zorunludur.

1. Belli bir eğitim, staj ve sertifikasyon olmalı
2. Mesleki çalışma metodolojisi ilke ve standartları olm.
3. Meslek Yasası ve Meslek Örgütlenmesi olmalı

AMAÇ:

Amaç hile, yolsuzluk ve suistimalleri belge ve delilleriyle tespit ederek adaletin sağlanmasıdır.

ADLİ MUHASEBEYE KİMLER İHTİYAÇ DUYAR ?

- * Avukatlar
- * Hakimler, Savcılar, Kolluk Kuvvetleri
- * İşletme Sahipleri (Mağdurlar)
- * İşletme Yöneticileri
- * Ve benzeri...

SANIK VE SUÇLU KİMDİR ?

SANIK; “suçlu olduğu kesinleşmemiş kişi” dir.

“**Sanık**; kendisine suç isnadı yapılan, suçlu olduğu sanılan, suçlu olduğuna dair delil, şüphe veya göstergeler bulunan kimsedir.” Ancak aksi ispatlana kadar herkes masumdur (Masumiyet Karinesi)

*** **Adli Muhasebeciler** ellerinde yeterli belge, delil olmadan hiç kimseyi suçlayamazlar, suç isnat edemezler. Kanuna aykırı delil veya belge toplayamazlar. Özel hayatın gizliliğini ihlal edemezler.

SUÇLU:

“Mahkeme kararı ile suç işlediği tespit olunan kişidir.” Suçlu kişileri cezalandırmadaki amaç ıslah olmalarını sağlamak ve yeniden topluma kazandırma isteğidir.

“Adaletin olmadığı yerde herkes suçludur. Geciken adalet adalet değildir. Bu tip deyişlerde de belirtildiği gibi adaletin sağlanması günümüz toplumlarının hala en önemli sorunudur.”

ADLİ MUHASEBE DALLARI

- Dava Destekleri: Avukatlara kendi savunmalarını oluşturmak yada savcı veya karşı taraf avukatının savunmasını çürütecek belge ve delilleri sağlamaktır.
- Uzman Tanıklık (Bilirkişi Tanıklığı): Hazırlanan raporu mahkemede tablo, şekil veya diğer görsel öğeler desteğinde sözlü olarak açıklamak soruları yanıtlamaktır.
- Hile Suistimal Yolsuzluk Araştırması: Kamu veya özel sektör kuruluşlarında var olan hile, yolsuzluk ve suistimal olaylarını belge ve delilleri ile tespit etmektir.

ADLI MUHASEBE- BİLİM DALLARI

HUKUK

MUHASEBE

DENETİM

KRİMİNOLOJİ (SUÇ BİLİMİ)

GRAFOLOJİ (YAZI BİLİMİ)

PSİKOLOJİ (ADLI PSİKOLOJİ)

İSTATİSTİK

SOSYOLOJİ

ADLI MUHASEBE-DAVA DESTEKLERI

Boşanma Davaları

Ceza Davaları

Sermaye Piyasası İle İlgili Davalar

İş ve Ticaret Hukuku İle İlgili Davalar

İcra İflas Kanunu İle İlgili Davalar

Vergi Davaları

Kara Paranın Aklanması İle İlgili Davalar

Zimmet, Suistimal ve Yolsuzluk Davaları

ADLI MUHASEBE-UZMAN TANIKLIK

Net ve Kesin İfadeler Kullanmak

Tarafsız ve Objektif Anlatım

Açıklayıcı ve Öğretici Anlatım

Varsayımlar Yapmamak

Tutarlılık

Konudan Konuya Geçmemek

Soruları İyi Dinleyip Cevaplandırmak

Uzman Olarak Soruları Yanıtlamak-Ön Hazırlık Yapmak

ADLİ MUHASEBE-ARAŞTIRMACI MUH.

Hile, Yolsuzluk Ve Suistimalleri Tespit Etmek

Tespitleri Yeterli Belge ve Delillere Dayandırmak

Ortaya çıkan Zararın Mali Boyutunu Tespit Etmek

Ulaşılan Sonuçları Yazılı Bir Raporla Bağlamak

İlgili Adli Mercilere Gerekiyorsa Suç Duyurusunda Bulunmak

Hazırladığı Yazılı Raporu Mahkemede Sözlü Olarak Açıklamak

Şüphe tek gerçektir, düsturuna uygun olarak Hareket Etmek

Mesleki Bağımsızlık ve Tarafsızlıktan Taviz Vermemek

ADLI MUHASEBECI-NİTELİKLERİ

Sır Saklama

Bağımsızlık ve Objektiflik

Yetkinlik

Sürekli Mesleki Gelişim

Çalışma Metodolojisi

Şüphencilik

Tarafsızlık

Mesleki Etik Kurallara Uymak

ADLİ MUHASEBECİ / DENETÇİ FARKI?

- Çalışma Konuları,
- Kullandıkları Teknikler,
- Müşteri-Sorumlulukları
- Çalışma Takvimi,
- Çalışma Ekipleri,
- Raporlama Teknikleri,

ADLİ MUHASEBECİ / MÜŞAVİR KİMDİR?

Adli Müşavir kesinlikle bir Dış denetçi, İç Denetçi, Bilirkişi yada Klasik Muhasebeci değildir.

Adli Müşavirlik muhasebe, hukuk, suç ve denetim bilimlerinin kesiştiği noktada ortaya çıkan yeni bir mesleğin adıdır.

HUKUK

DENETİM

MUHASEBE

UZMANLIK

SUÇ BİLİMİ

GÖRÜŞ-DEĞERLENDİRME

ADLİ MUHASEBECİ
/ MÜŞAVİR

ADLİ MERCİLER-MAHKEMELER

SUÇLU

SUÇSUZ

KARAR

HİLE, YOLSUZLUK VE SUİSTİMAL ORTAMI

SUÇLU PROFİLİ

FIRSATLAR

KONTROL

DENETİM

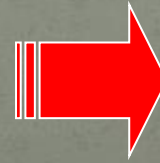
İNCELEME

**Diğer Mali ve Psikolojik
Faktörler –Baskı/Stres**

İç Kontrol Sistemi Yetersizleri

HİLE, YOLSUZLUK

Hileyi Haklı Gören Psikolojik Unsurlar
Herkes Yapıyor Anlayışı

ŞİRKET ZARARLARI

HİLE YAPAN KİŞİ PROFİLİ

- ✓ Uzun Süre İzin Kullanmama
- ✓ Sık Sık Fazla Mesai
- ✓ Aşırı Kendine Güven

Mali durumu bozuk olan veya aşırı harcama düşkünlüğü içerisinde bulunanlar, aşırı içki, kumar, uyuşturucu gibi alışkanlıkları olanlar, sosyal yaşamları dengesiz kişiler uygun fırsat ortamını bulmaları durumunda mutlaka şirketleri aleyhine suç işlerler.

Şirketinizde;

- İç Denetim Yoksa,
- Aile Şirketi ise,
- Çalışanlar uzun süre sizde ise,
- Mesai saatleri uzun ise,
- İzinler belli değilse,
- Çalışanlara eşit davranılmıyor
- Ücret dengesizlikleri varsa

Hilelere hazır olmanız gerekir.

ADLI MUHASEBE-TEMEL KAVRAMLARI

Sosyal Sorumluluk

Eşitlik

Tarafsızlık ve Delile Bağlama

Tutarlılık

Özün Önceliği

İhtiyatlılık

Şahsilik

Kanunlara Bağlılık

Şüphencilik

DAVA DESTEKLERİ KAPSAMINDA SÖZLEŞMELER

Uzman Desteđi
Sağlamak, Yazılı ve
Sözlü Görüş Bildirmek

Savunmasına yardımcı
olmak veya karşı tarafın
savunmasını çürütmek

Serbest Adli Müşavirler verecekleri hizmet kapsamında öncelikle müşterisi ile yazılı sözleşme yapmalıdır. Sözleşmede alacağı ücret, çalışmanın kapsamı, uyulacak olan etik kurallara atıf yapılması zorunludur. Her ne kadar müşteriden ücret alınsa da esas olan adaletin tecellisine hizmet etmektir. Kamuya karşı olan sorumluluklar unutulmamalıdır. Kesinlikle bir savcı, avukat veya hakim gibi davranılmamalıdır.

▪

EKONOMİK SUÇLAR

Mali Suçlar

1. Tehlike Suçu Niteliğindedirler.
2. Mahsus Suç Niteliği Taşırlar.
3. İspat Yükümlülüğü Yer Değiştirir.
4. Faillerinin Nitelikleri Farklıdır.
5. Mağdur Sayısı Birden Fazla olabilir
6. Organize Nitelik Taşırlar

CEZA İLKELERİ

CEZA İLKELERİ

1. Kanunilik İlkesi
2. Kişisellik
3. Eşitlik
4. İnsani Değerlere Uygunluk
5. Etkili Olmak
6. Düzeltilebilir Olmak
7. Mali Külfet Getirmemek(Kamuya)

“ADLI MUHASEBE İLE İLGİLİ KURSLAR, SEMİNERLER, KİTAPLAR, DERGİLER, EĞİTİMLER, MAKALELER, YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİ MUTLAK SURETLE ARTMALIDIR. SERBEST ADLİ MÜŞAVİRLER’DE DEĞİŞEN TEKNOLOJİ, ULAŞIM OLANAKLARI KARŞISINDA KENİDLERİNİ YENİLEMELİDİR.”

Adli Muhasebe Eđitimi;

ÖĐRENCİ
EĞİTİMLERİ

- Hukuk Eđitimi
- Muhasebe Eđitimi
- Denetim Bilimi Eđitimi
- Kriminoloji Eđitimi
- Diğer Temel Eğitimler

Meslek Mensubu
Meslek iđi Eğitim

Eğitim, staj ve sınavlar ile belli bir yetkinlik seviyesine ulaşanların mesleği icra etmelerine izin verilmelidir.

***İŞLETMELERDE NAKİT
HİLELERİ
VE
MUHASEBE DE
MANİPÜLASYON***

NAKİT HİLELERİ

KAYIT SONRASI HİLE/ HIRSIZLIK

KASADAN PARA ÇALMA

KAYIT ÖNCESİ HİLE

SATIŞLAR

ALACAKLAR

İADELER

Kayda Almama

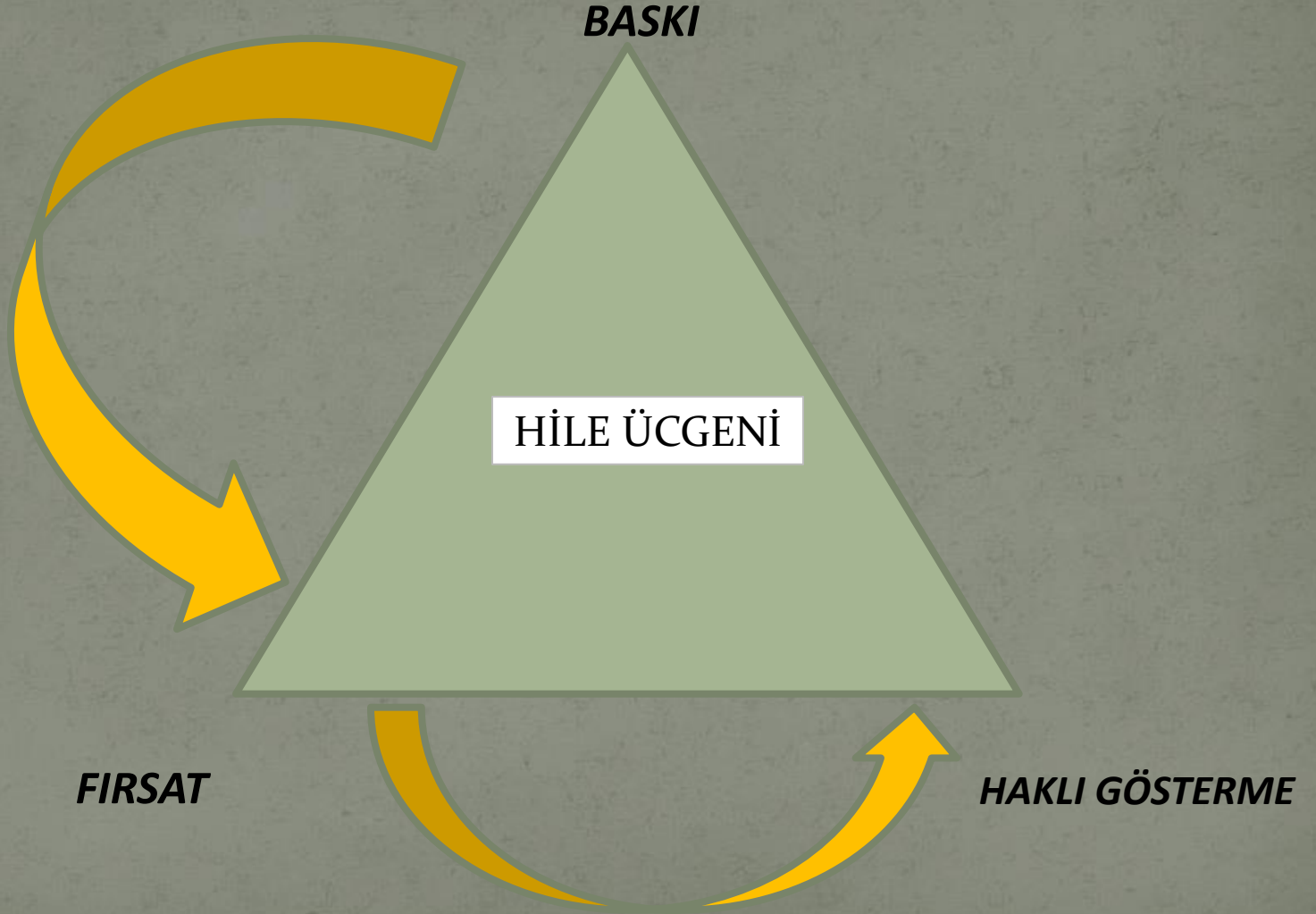
Düşük Değer Gösterme

HİLELİ ÖDEMELER

Fatura Hileleri	Bordro Hileleri	Çek Hileleri	Gider Hileleri
Sahte Faturalar	Hayali Çalışanlar	Sahte Çek Düzenleme	Yanlış Gösterilen Gider
Kişisel Harcamalar	Fazla Mesai Hileleri	Sahte Ciro Yapma	Yüksek Gösterilen Gider
	Tazminat Hileleri		Mükerrer Ödemeler
	Maaş Hileleri		

HİLELİ ÖDEMELER

<u><i>Fatura Hileleri</i></u>	<u><i>Bordro Hileleri</i></u>	<u><i>Çek Hileleri</i></u>	<u><i>Gider Hileleri</i></u>
Sahte Faturalar	Hayali Çalışanlar	Sahte Çek Düzenleme	Yanlış Gösterilen Gider
Kişisel Harcamalar	Fazla Mesai Hileleri	Sahte Ciro Yapma	Yüksek Gösterilen Gider
	Tazminat Hileleri		Mükerrer Ödemeler
	Maaş Hileleri		

<i>Muhasebede Manüplasyonun Amacı</i>	<i>Elde Edilebilir Kazanımlar</i>
<u><i>Hisse Senedi Fiyatlarını Arttırmak</i></u>	Yüksek Hisse Senedi Fiyatı Düşük Volatilité Yüksek İşletme Değeri Oluşturulması Özkaynak maliyetinin Düşürülmesi
<u><i>Borçlanma Maliyeti</i></u>	Borçlanma Maliyetlerinin Düşürülmesi Yüksek Borçlanma Derecesi Kredibilitenin İyileştirilmesi
<u><i>Yöneticilere Yönelik Amaçlar</i></u>	Yüksek Karla Birlikte Ödül ve Primler

YARATICI MUHASEBE UYGULAMALARI

- Fiktif gelirin muhasebeleştirilmesi,
- Faiz giderlerinin aktifleştirilmesi, amortisman süresinin uzatılması,
- Açıklanan varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun olmaması,
- *Gelir kalemlerinin hesap gruplarının değiştirilmesi*; örneğin olağandışı gelirlerin faaliyet geliri gibi gösterilmesi.
- *Agresif Muhasebe uygulaması* : İşletmenin finansal tablolarının süslenmesi kapsamında muhasebe standart ve politikalarının zorlanarak gerçekleşmemiş veya kesinleşmemiş gelirlerin kaydedildiği ve döneme ait giderlerin gelecek dönemlere aktarıldığı yöntemdir. Bu yöntemde ana amaç kârı yükseltmektir.

- Büyük Temizlik Muhasebesi uygulaması :Genellikle işletmelerde yönetim değişikliği dönemlerinde mevcut verimsiz aktiflerin gider yazılması yoluyla bilanço ve envanterden çıkarılması durumudur. Bu durum geçmiş dönemlerin ve eski yöneticilerin işletmeyi mevcut durumdan daha zararlı bir şekilde bıraktıkları izlenimini verir. Bu yolla yeni yönetim olduğundan daha başarılı gösterilmektedir.

BOŞANMA DAVALARINDA ADLİ MUHASEBE UYGULAMALARI

VE

BOŞANMA ÖNCESİ MAL KAÇIRMA

Boşanmanın Mali Sonuçları

Evlenme sonucunda eşlerin ekonomik, sosyal, kişisel ve hukuksal statülerinde önemli bazı değişiklikler ve yenilikler meydana geldiği gibi boşanma sonucunda da, aynı şekilde boşanan eşlerin sosyal, ekonomik, kişisel ve hukuksal statülerinde önemli değişiklikler ve yenilikler ortaya çıkmaktadır. Boşanmanın tüm hukuksal sonuçlarının değerlendirmek hukukçuların çalışma alanına girmekte, buna karşılık boşanmanın mali sonuçları ise adli muhasebecilerin çalışma sahaları içerisinde yer almaktadır. Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenen boşanmanın mali sonuçlarından kusura bağlı olanlar maddi ve manevi tazminat, kusura bağlı olmayan ise yoksulluk nafakası olarak sayılabilir. Bunları sırasıyla inceleyecek olursak,

A) Maddi Tazminat:

Türk Medeni Kanununun 174/1. maddesinde " Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddi tazminat isteyebilir" şeklinde maddi tazminat düzenlenmiştir. Yalnız mahkemenin maddi tazminata hükmedebilmesi için taraflardan birisinin talebinin olması gerekir. Yani hakim takdir yetkisini kullanarak kendi kendisine maddi tazminata hükmedemez. Kanun metninden de anlaşılacağı üzere eşin maddi tazminat talep edebilmek için kusursuz veya daha az kusurlu olması gerekmektedir. Maddi Tazminat için;

- A1) Boşanma kararı verilmiş olmalı,
- A2) Boşanma yüzünden maddi zarar oluşmalı,
- A3) Maddi zararın boşanma ile illiyetinin (bağlantısının) olması
- A4) Maddi tazminat isteyen az kusurlu veya kusursuz olmalıdır
- A5) Maddi tazminat miktarı tespit edilmelidir.

B) Manevi Tazminat:

Türk Medeni Kanununun 174/2. maddesinde " Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevi tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir. " şeklinde manevi tazminat düzenlenmiştir. Yine mahkemenin maddi tazminata hükmedebilmesi için taraflardan birisinin talebinin olması gerekir. Manevi tazminatı boşanmada kusuru bulunmayan taraf talep edebilir. Az kusurlu olan taraf ifadesi bu madde de yer almamaktadır. Manevi tazminat için;

- B1) Boşanma kararı verilmiş olmalı,
- B2) Boşanma yüzünden manevi zarar oluşmalı,
- B3) Manevi zararın boşanma ile illiyetinin (bağlantısının) olması
- B4) Manevi tazminat isteyen kusursuz olmalıdır
- B5) Manevi tazminat miktarı tespit edilmelidir.

C) Yoksulluk Nafakası:

Türk Medeni Kanununun 175'nci maddesinde " boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz " şeklinde yoksulluk nafakası düzenlenmiştir. Böylece boşanma yüzünden yoksulluğu düşecek taraf, geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında nafaka talep edebilir. Yine talebe bağlı olarak yoksulluk nafakasına hakim hükmedebilir. Bu talep boşanma kararının kesinleşmesinden sonra en fazla 1 yıl içerisinde yapılmalıdır. Yoksulluk nafakası için,

C1) Taraflardan birisinin talebi

C2) Talep eden eşin az kusurlu veya kusursuz olması

C3) Talep eden tarafın yoksulluğa düşecek olması

C4) Nafaka miktarının ödemeye yapacak eşin mali gücüyle orantılı olması

C5) Yoksulluk Nafakasının Uygun Miktarının Tespiti,

C6) Yoksulluk nafakasının başlangıç ve bitiş sürelerinin tespiti

C7) Yoksulluk nafakasının Ödenme şeklinin ve faizin belirlenmesi

C8) Gelecek Yıllara İlişkin Uyarlanması, Artırılması ve Azaltılması

Esaslarının tespit

MAL KAÇIRMA TEKNİKLERİ

- A)** Ev, Araba gibi varlıkların ilişkili kişilere değerinin çok altına satılması (Hileli devir)
- B)** Bu varlıkların harcanmış gösterilmesi (şişirilmiş veya sahte faturalar alınması)
- C)** Bu varlıkların bir vakfa veya şirkete verilmiş gösterilmesi,
- D)** Bu varlıkların yardım ve benzeri amaçlarla kullanıldığına ilişkin belgeler sunulması

Hileli devir gibi işlemlerin tespit edilmesinde tapu kayıtları, emlağın veya aracın ekspertiz veya piyasa değerleri alıcının satıcı ile ilişkileri ve benzeri unsurlar dikkate alınmaktadır. Ayrıca yapılan işleme ilişkin belgeler, vekaletnameler, noter kayıtları, ödeme makbuzları gibi evraklarda incelemeye tabi tutulmaktadır. Bazı resmi belgelerin (kimlik cüzdanı, pasaport gibi) fotokopilerinin, sahtelerinin, suçun işlenmesinde araç olarak kullanıldığı görülmektedir. Nafaka suçlarında evraklar, masraf listeleri, faturalar, tahsilat ve tediye makbuzları sahte olarak üretilmekte ve hileli işlemin gizlenmesi aşamasında eşlerden biri bu belgeler kullanmaktadır. Mal kaçıрма ile ilgili hileli işlemlerde kullanılan belgelerde sahtecilik fiilleri çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. En çok kullanılan yöntemler sürşarj, ilave, yakma/yırtma/lekeleme ve silme/kazıma olarak sıralanabilir.